

דפוס קבלת החלטה בבחירת תחום הלימודים באוניברסיטה

(ממצאים ראשוניים ממחקר על נשירה בהשכלה הגבוהה)

תמר קנת-כהן ואיתמר גתי

כינוס אפי 2011

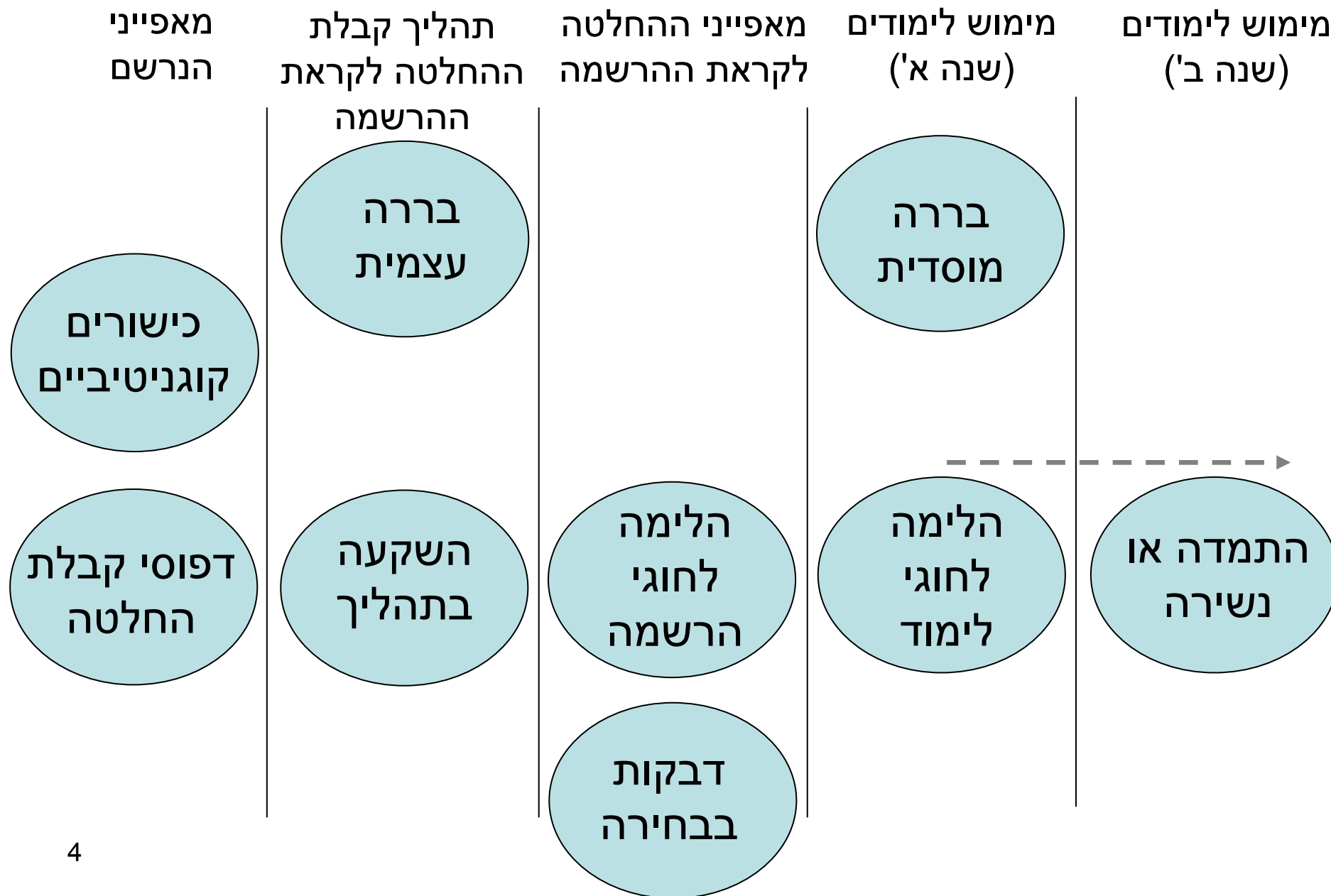
תודה ל-

יסמין אבו-פול, שמואל ברונר, טוני גוטנטג,
אליוט טורוול, זיוה יהושפט, וולנטינה ישראילביץ',
יונתן סער, בלה פבזנר-סרי

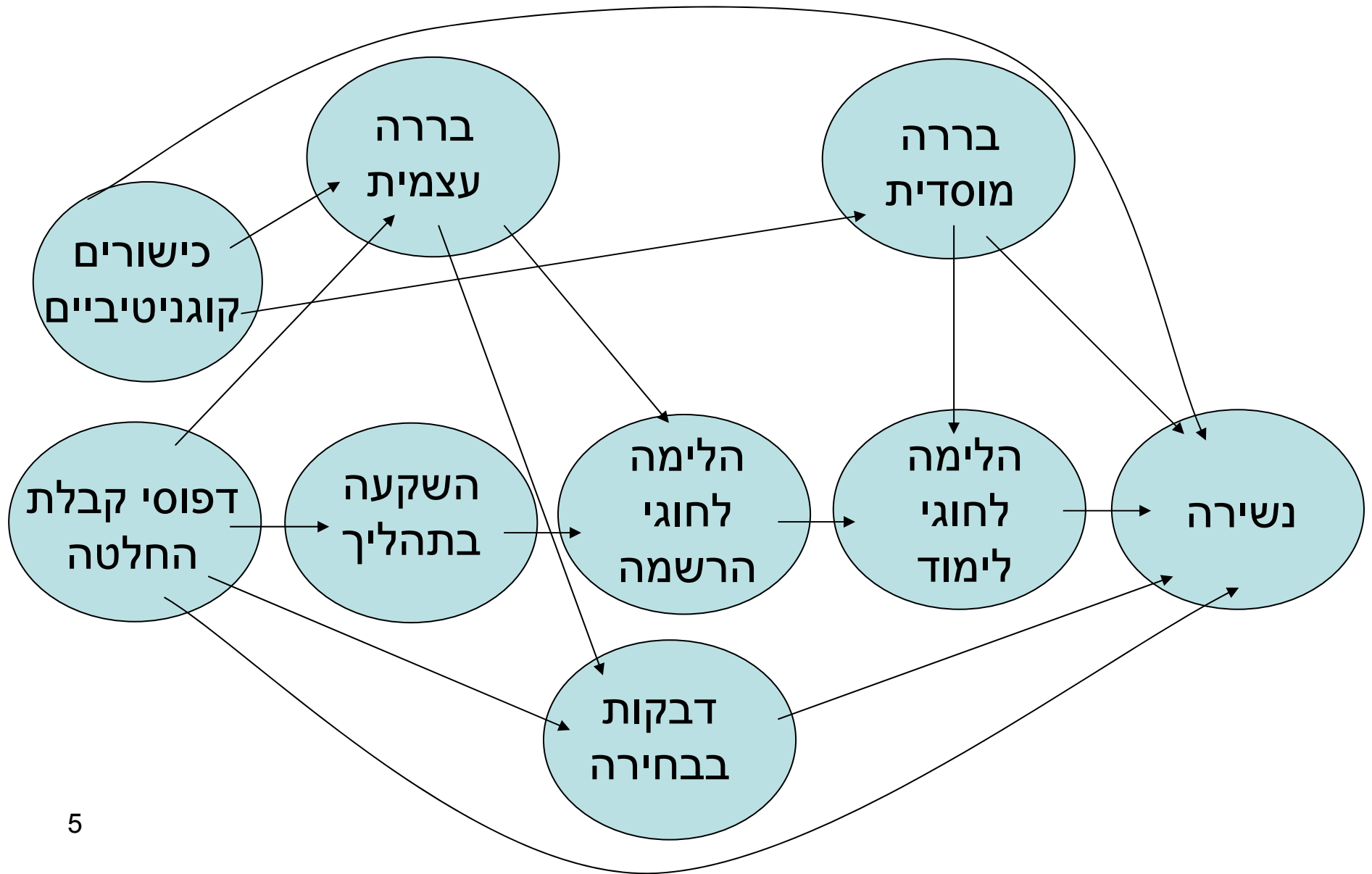
מטרת המחקר

לאפיין את תהליך קבלת ההחלטה לקראת
ההרשמה ללימודים באוניברסיטה, מתוך כוונה
לאתר משתנים הקשורים לנשירה עתידית

כישורים קוגניטיביים, דפוסי קבלת החלטה ונשירה

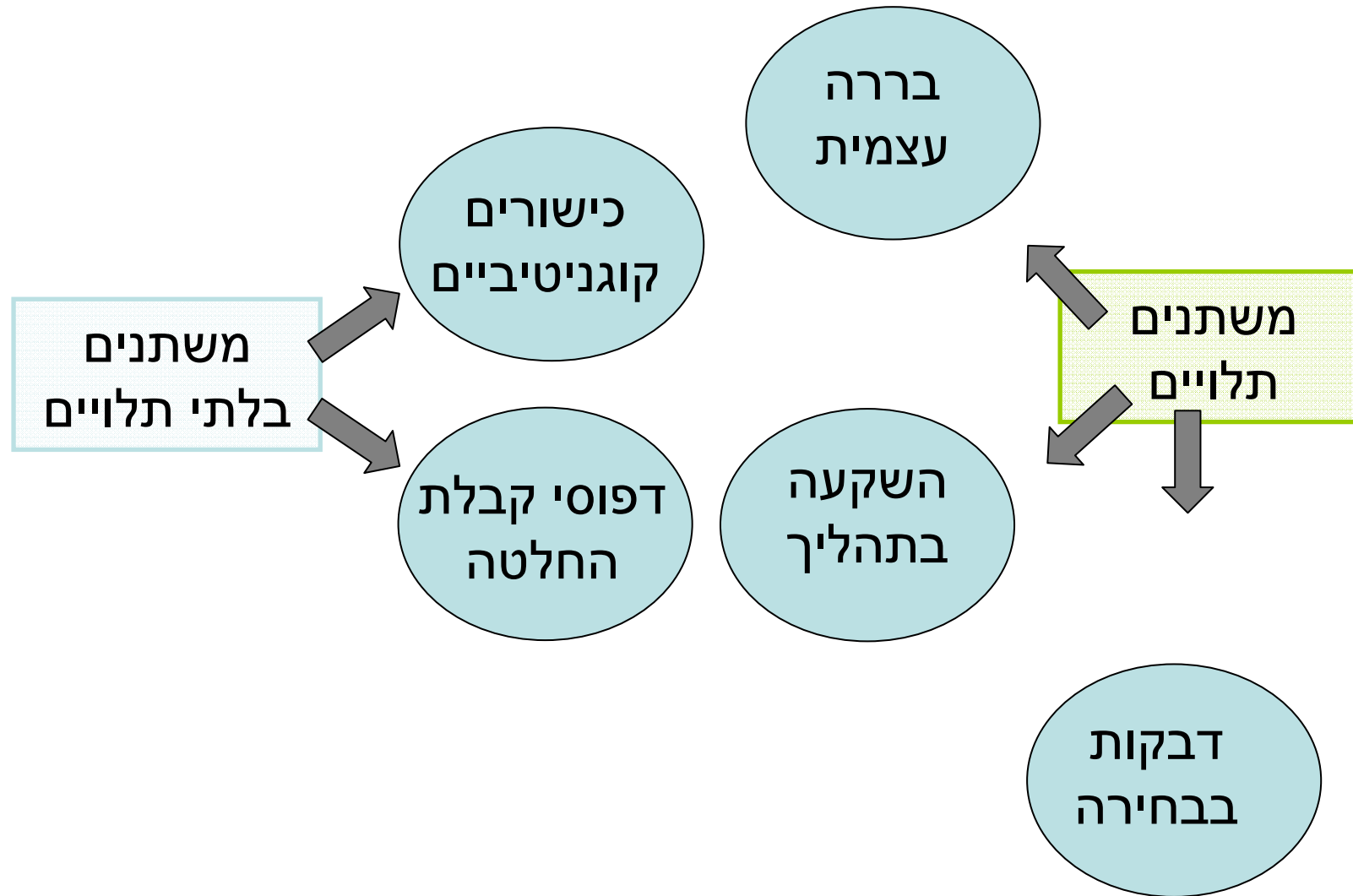
כישורים קוגניטיביים, דפוסי קבלת החלטה ונשירה - מודל משוער

כישורים קוגניטיביים ודפוסי קבלת החלטה
בבחירת תחום הלימודים באוניברסיטה

כישורים קוגניטיביים ודפוסי קבלת החלטה בבחירת תחום לימודים באוניברסיטה

משתתפים

המשתתפים במחקר הם נרשמים ללימודים לתואר בוגר לשנה"ל תש"ע באחת מן האוניברסיטאות בישראל שמילאו את שאלוני המחקר באינטרנט.

- 4,281 קיבלו פניות בדוא"ל עם הזמנה להשתתף במחקר.
- 1,249 (29% ממקבלי הפנייה) מילאו את השאלונים.
- 1,145 (92% מהמשיבים) הסכימו לקישור בין תשובותיהם בשאלונים לבין נתוני הרשמתם ולימודיהם באוניברסיטה.

מגדר: 61% נשים ו-39% גברים.

גיל: ממוצע 22.6 (סטיית תקן 2.5, חציון 23, טווח בין-רבעוני 21-24).

מהלך

- פנייה לנרשמים: הוסברה מטרת המחקר והובהר לנמענים שמשך מילוי השאלון הוא 24-28 דקות, ושהם אינם חייבים להשתתף במחקר. כדי לעודד השתתפות הוצע למשתתפים תגמול כספי (באמצעות הגרלת פרסים).

- משלוח תזכורת

• ניקוי הנתונים ← N=1,152

• הוספת נתוני מכפ"ל ← N=1,032

"ההחלטה על לימודים גבוהים מלווה במקרים רבים בהתלבטות מה ללמוד והיכן. כמי שנרשם ללימודים באוניברסיטה אנו פונים אליך בבקשה להשתתף בסקר שמטרתו להבין את ההתלבטות שקדמה להרשמה".

כלים

ציון מכפ"ל

שאלון פרופיל קבלת
החלטה בבחירת תחום
לימודים ומקצוע

כישורים
קוגניטיביים

בררה
עצמית

שאלון על תהליך
קבלת ההחלטה
לקראת ההרשמה

שאלון קשיים רגשיים
בבחירת תחום
לימודים ומקצוע

דפוסי קבלת
החלטה

השקעה
בתהליך

שאלון חוללות עצמית
בקבלת החלטות
בבחירת מקצוע

דבקות
בבחירה

שאלון העדפות
תעסוקתיות

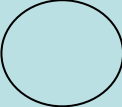
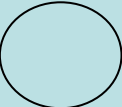
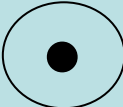
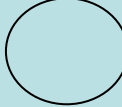
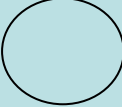

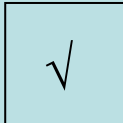
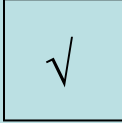
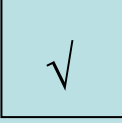
שאלוני דפוסי קבלת החלטה

פרטים	מהימנות	משתנים	שאלון
3 היגדים לכל משתנה	.84	איסוף מידע הרבה - מעט	פרופיל קבלת החלטה בבחירת תחום לימודים ומקצוע (CDMP, Gati, Landman, Davidovich, Asulin-Peretz, & Gadassi, 2010)
סולם התגובה: 1 עד 7	.83	עיבוד מידע אנליטי - הוליסטי	
	.81	מיקוד שליטה פנימי - חיצוני	
	.85	השקעה הרבה - מעט	
	.87	דחיינות בכניסה לתהליך הרבה - מעט	
	.88	מהירות ההכרעה מהר - לאט	
	.85	התייעצות הרבה - מעט	
	.79	תלות באחרים גבוה - נמוך	
	.85	הרצון לרצות גבוה - נמוך	
	.92	שאיפה למקצוע אידאלי גבוה - נמוך	
	.91	נכונות להתפשר גבוה - נמוך	

דוגמה:

"חשוב לי לבחור באפשרות שתענה על ציפיות הקרובים אליי"

שאלוני דפוסי קבלת החלטה (המשך)

שאלון	משתנים	מהימנות	פרטים
קשיים רגשיים בבחירת תחום לימודים ומקצוע (ERCD - Saka, Gati, & Kelly., 2008)	• תפיסות פסימיות	.64	8-6 היגדים לכל
כמות העבודה המשרדית			
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> רבה מאוד רבה בינונית מועטה בכלל לא </div>			
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>			
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>			
רמה מועדפת			
רמות קבילות			
דוגמה: "כמעט			
חוללות עצמית בקבלת החלטות בבחירת מקצוע			
דוגמה: "עד כן			
העדפות תעסוקתיות (Gati, 1998)	גיבוש ההעדפות		31 שיקולים רמה מועדפת ורמה קבילה מתוך 5 רמות; חשיבות - סולם התגובה: 1 עד 7

כלים

השקעה בתהליך

18 שאלות על מידת ההיעזרות במקורות שונים
סולם התגובה: 1 עד 5

שלושה גורמים של היעזרות

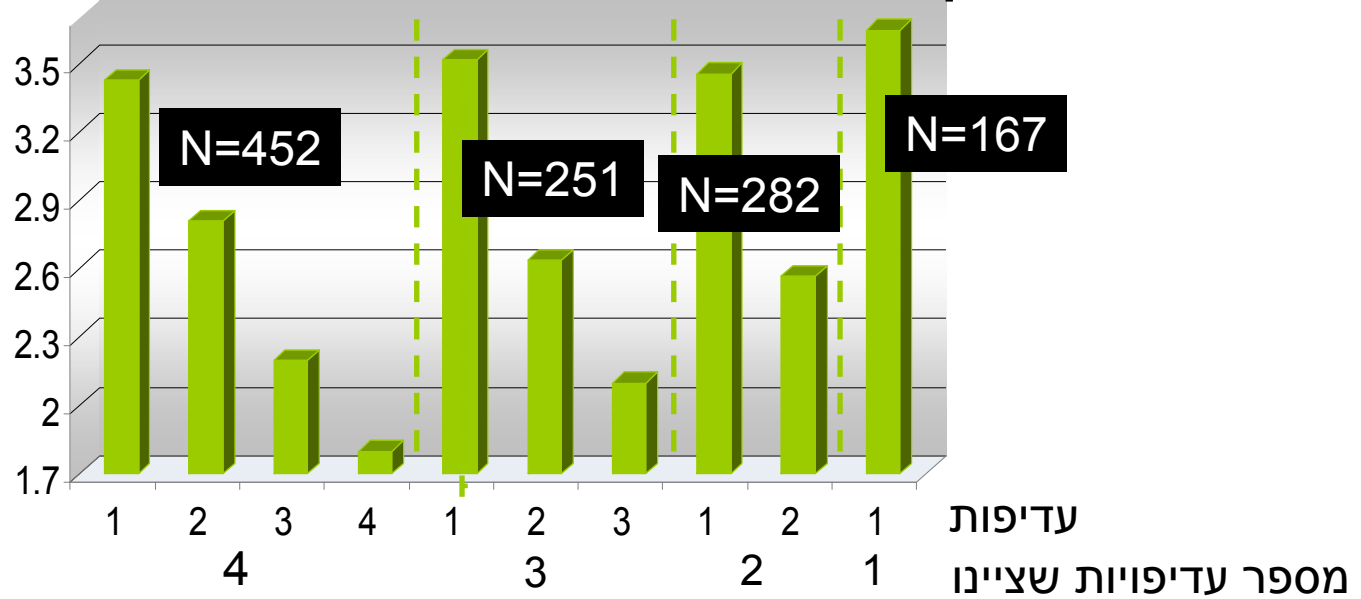
מהימנות	סטיית תקן	ממוצע	מספר הפריטים	הגורם
.74	0.67	2.25	10	מקורות רשמיים
.78	0.90	3.10	6	מקורות לא רשמיים
.47	0.62	4.62	2	חשיבה עצמית

המשתנה **השקעה בתהליך**: ממוצע של הנ"ל + אומדן כללי-סובייקטיבי
(2 שאלות) של מידת ההשקעה (מהימנות: .80).

**דבקות
בבחירה**

שאלה על ותק ההחלטה
 סולם התגובה: 1 – פחות מחודש, 5 – "מאז ומתמיד"
 שאלה על ביטחון בהחלטה
 סולם התגובה: 1 – לא ממש בטוח, 5 – בטוח מאוד
דבקות בבחירה
 ממוצע של ותק ההחלטה וביטחון בהחלטה

דבקות בבחירה לפי עדיפות ומספר העדיפויות שציינו

5 המשתנה **דבקות בבחירה**: ממוצע של ותק וביטחון (2 שאלות) בעדיפות ראשונה (מהימנות: .63)

בררה עצמית

שאלה אחת:

האם יש תחום לימוד שהיית רוצה ללמוד ולא נרשמת אליו כי סיכויי הקבלה שלך היו נמוכים?
26% מן המשתתפים השיבו בחיוב.

היו רוצים ללמוד:
❖ רפואה (20%)
❖ פסיכולוגיה (13%)
❖ משפטים (9%)

משתנים

בררה
עצמית

כישורים
קוגניטיביים

דפוס קבלת
החלטה

השקעה
בתהליך

דבקות
בבחירה

מתאמים בין משתני דפוסי קבלת החלטה (N=1,152)

גיבוש ההעדפות	חוללות עצמית	קשיים רגשיים				
		קשיים בתפיסת העצמי	חרדה	תפיסות פסימיות		
-	.33	-.25	-.11	-.39	איסוף מידע	פרופיל קבלת החלטה
-	.21	-	.14	-.13	עיבוד מידע	
.11	.28	-.36	-.27	-.36	מיקוד שליטה	
-	.20	-	.23	-.14	השקעה	
-	-.37	.39	.40	.34	דחינות בכניסה לתהליך	
-	.25	-.46	-.52	-.21	מהירות ההכרעה	
-	-	-	.11	-	התייעצות	
-.15	-.28	.41	.35	.33	תלות באחרים	
-	-.20	.43	.35	.29	הרצון לרצות	
-	.35	-.20	-.21	-.27	שאיפה למקצוע אידאלי	
-	-.24	.22	.14	.23	נכונות להתפשר	
-	-.45				תפיסות פסימיות	קשיים רגשיים
-	-.36				חרדה	
-	-.44				קשיים בתפיסת העצמי	
-						חוללות עצמית

מתאמים בין משתני דפוסי קבלת החלטה וציון מכפ"ל (N=1,152)

-	איסוף מידע	פרופיל קבלת החלטה	
.12	עיבוד מידע		
-	מיקוד שליטה		
-	השקעה		
-	דחיינות בכניסה לתהליך		
-	מהירות ההכרעה		
-	התייעצות		
-	תלות באחרים		
-	הרצון לרצות		
-	שאיפה למקצוע אידאלי		
-.18	נכונות להתפשר		
-	תפיסות פסימיות		קשיים רגשיים קשיים
-	חרדה		
-	קשיים בתפיסת העצמי		
-	חוללות עצמית		
.20	גיבוש ההעדפות		

מתאמים בין המשתנים התלויים (N=1,152)

בררה עצמית	השקעה בתהליך	
	.09	בררה עצמית
-.07	.07	דבקות בבחירה

מתאמים בין המשתנים התלויים למשתנים הבלתי תלויים (N=1,032)

בררה עצמית	דבקות בבחירה	השקעה בתהליך		
-	.18	.35	איסוף מידע	פרופיל קבלת החלטה
-	-	.33	עיבוד מידע	
-	-	-	מיקוד שליטה	
-	-	.43	השקעה	
-	-.27	-	דחיינות בכניסה לתהליך	
-	.19	-.16	מהירות ההכרעה	
-	-	.22	התייעצות	
-	-.12	-	תלות באחרים	
-	-.12	-	הרצון לרצות	
-	.26	.13	שאיפה למקצוע אידאלי	
.26	-.25	-	נכונות להתפשר	קשיים רגשיים קשיים
-	-.21	-.14	תפיסות פסימיות	
.13	-.32	.16	חרדה	
.16	-.24	-	קשיים בתפיסת העצמי	חוללות עצמית גיבוש ההעדפות מכפ"ל
-	.31	.23		
-	-	-		
-.31	-	-		

ניתוחי רגרסיה

עבור כל משתנה תלוי נעשו:

- ניפוי ראשוני (screening) של משתנים בלתי תלויים
- ניתוח רגרסיה

בררה בצעדים (stepwise selection)

ניפוי נוסף (על פי תרומה מינימלית לשונות המוסברת)

תיקוף צולב (double cross validation)

ניתוחי רגרסיה לניבוי המשתנים הבלתי תלויים (N=1,032)

משתנה תלוי	משתנה ב"ת (לפי סדר כניסה)	R ² מודל (בכניסה)	F	מקדם מתוקנן	R ² בתיקוף צולב
השקעה	השקעה ¹	.18	225.59	.24	.26 / .25
	איסוף מידע ¹	.21	41.99	.18	
	חרדה ²	.22	16.79	.17	
	חוללות עצמית ³	.25	34.59	.18	
	התייעצות ¹	.26	14.48	.11	
דבקות	חרדה ²	.10	108.91	-.21	.17 / .15
	חוללות עצמית ³	.14	50.92	.14	
בבחירה	נכונות להתפשר ¹	.17	34.18	-.17	.12 / .13
	שאיפה למקצוע אידאלי ¹	.18	21.27	.14	
	מכפ"ל	.10	110.14	-.27	
בררה	נכונות להתפשר ¹	.14	53.43	.19	.12 / .13
	קשיים בתפיסת העצמי ²	.15	13.90	.11	

סיכום

- נצפתה היענות יפה של הנרשמים.
- ניתוח ראשוני של הקשרים בין המשתנים תרם לתיקופם ולצמצום מספרם בניתוחים בהמשך.
- בהמשך:
 - התקדמות בציר הזמן (הוספת המשתנים הלימה, נשירה)
 - בדיקה של מודל עם יותר מצעד הייררכי אחד – ניתוח נתיבים

תודה על ההקשבה